

CK.0000072578

TRẦN VIỆT KHANH

CƠ SỞ KHOA HỌC PHÁT TRIỂN **DU LỊCH SINH THÁI**

TRÊN CÔNG VIÊN ĐỊA CHẤT TOÀN CẦU
CAO NGUYÊN ĐÁ ĐỒNG VĂN

UYÊN
LIỆU

3

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRẦN VIỆT KHANH

CƠ SỞ KHOA HỌC

PHÁT TRIỂN DU LỊCH SINH THÁI

TRÊN CÔNG VIÊN ĐỊA CHẤT TOÀN CẦU

CAO NGUYÊN ĐÁ ĐỒNG VĂN

(Sách chuyên khảo)

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

NĂM 2016

MÃ SỐ: $\frac{05-15}{\text{ĐHTN}-2016}$

MỤC LỤC

	Trang
<i>Danh mục các chữ viết tắt</i>	6
<i>Bảng ký hiệu thời gian địa chất</i>	7
<i>Bảng ký hiệu các phân vị địa tầng trên Cao nguyên đá Đông Văn</i>	8
MỞ ĐẦU	9
PHẦN THỨ NHẤT: CƠ SỞ LÝ LUẬN	13
Chương 1. Cơ sở lý luận về du lịch sinh thái	13
1.1. Khái niệm về du lịch sinh thái	13
1.2. Nguyên tắc cơ bản của hoạt động du lịch sinh thái	15
1.3. Tài nguyên du lịch sinh thái	17
1.4. Phân loại du lịch sinh thái	28
1.5. Điều kiện để phát triển du lịch sinh thái	28
1.6. Ý nghĩa của du lịch sinh thái	31
Chương 2. Cơ sở khoa học về cổ sinh, địa tầng và tuổi địa chất	33
2.1. Cơ sở khoa học về cổ sinh vật học	33
2.2. Cơ sở địa tầng học	47
2.3. Tuổi địa chất và các phương pháp xác định	59
Chương 3. Phân tích địa hình bề mặt trái đất	67
3.1. Phương pháp luận nghiên cứu địa hình bề mặt trái đất	67

3.2. Các khái niệm liên quan	69
3.3. Nguyên tắc phân loại địa hình	73
3.4. Các dạng địa hình thường gặp	75
Chương 4. Hệ sinh thái, đa dạng sinh học và cảnh quan sinh thái	81
4.1. Hệ sinh thái	81
4.2. Đa dạng sinh học	87
4.3. Cảnh quan sinh thái	90
<i>PHÂN THỨ HAI: CÔNG VIÊN ĐỊA CHẤT TOÀN CẦU CAO NGUYÊN ĐÁ ĐỒNG VĂN - CẢNH QUAN SINH THÁI ĐỘC ĐÁO ĐỂ PHÁT TRIỂN DU LỊCH SINH THÁI</i>	96
Chương 5. Cấu trúc địa chất Công viên Địa chất toàn cầu - Cao nguyên đá Đồng Văn	97
5.1. Vị trí địa lý	97
5.2. Cấu trúc địa chất	99
5.3. Các di sản địa chất	110
Chương 6. Địa hình Công viên Địa chất toàn cầu - Cao nguyên đá Đồng Văn	118
6.1. Các nhân tố hình thành địa hình	118
6.2. Đặc điểm địa hình	122
6.3. Di sản địa mạo và các dạng địa hình đặc biệt	142
Chương 7. Hệ sinh thái và tài nguyên sinh vật trên Công viên Địa chất toàn cầu - Cao nguyên đá Đồng Văn	152
7.1. Khái quát về khí hậu và thủy văn	152

7.2. Các hệ sinh thái	154
7.3. Tài nguyên sinh vật	160
Chương 8. Đặc điểm kinh tế, văn hóa, xã hội ảnh hưởng đến phát triển du lịch sinh thái Công viên Địa chất toàn cầu - Cao nguyên đá Đồng Văn	170
8.1. Điều kiện kinh tế - xã hội	170
8.2. Đặc điểm văn hóa - xã hội	173
8.3. Hệ thống di tích lịch sử, di sản văn hóa	178
Chương 9. Định hướng và giải pháp phát triển du lịch sinh thái trên Công viên Địa chất toàn cầu - Cao nguyên đá Đồng Văn	193
9.1. Hiện trạng phát triển du lịch	193
9.2. Định hướng phát triển du lịch sinh thái	196
9.3. Một số giải pháp cơ bản để phát triển du lịch sinh thái	215
TÀI LIỆU THAM KHẢO	230

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Giải nghĩa
DLST	Du lịch sinh thái
DSĐC	Di sản địa chất
DSĐM	Di sản địa mạo
ĐB	Đông bắc
ĐDSH	Đa dạng sinh học
ĐN	Đông nam
ESCAP	<i>Economic and Social Commission for Asia and the Pacific</i>
	Ủy ban Kinh tế và Xã hội châu Á và Thái Bình Dương
GGN	<i>Global Geoparks Network</i>
	Mạng lưới Công viên Địa chất toàn cầu
HST	Hệ sinh thái
IUCN	<i>International Union for Conservation of Nature and Natural Resources</i>
	Liên minh Quốc tế bảo tồn thiên nhiên
KBT	Khu bảo tồn
KT-XH	Kinh tế - xã hội
TB	Tây bắc
TN	Tây nam
UBND	Ủy ban nhân dân
UNESCO	<i>United Nations Educational Scientific and Cultural Organization</i>
	Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hoá của Liên Hợp Quốc
VH-XH	Văn hóa – xã hội
VQG	Vườn Quốc gia
WWF	<i>World Wide Fund For Nature</i>
	Quỹ quốc tế bảo vệ thiên nhiên

BẢNG KÝ HIỆU THỜI GIAN ĐỊA CHẤT

Ký hiệu	Diễn giải
Q	Kỷ Đệ Tứ: thời gian từ đầu kỷ đến nay là 1,8 đến 2 triệu năm
N	Kỷ Neogen: thời gian bắt đầu cách nay 20 triệu năm, kết thúc cách nay 2 triệu năm
P	Kỷ Paleogen: thời gian bắt đầu cách nay 65 triệu năm, kết thúc cách nay 20 triệu năm
K	Kỷ Kreta: thời gian bắt đầu cách nay 145 triệu năm, kết thúc cách nay 65 triệu năm
J	Kỷ Jura: thời gian bắt đầu cách nay 199 triệu năm, kết thúc cách nay 145 triệu năm
T	Kỷ Trias: thời gian bắt đầu cách nay 251 triệu năm, kết thúc cách nay 199 triệu năm
P	Kỷ Pecmi: thời gian bắt đầu cách nay 299 triệu năm, kết thúc cách nay 251 triệu năm
C	Kỷ Carbon: thời gian bắt đầu cách nay 359 triệu năm, kết thúc cách nay 299 triệu năm
D	Kỷ Devon: thời gian bắt đầu cách nay 416 triệu năm, kết thúc cách nay 359 triệu năm
S	Kỷ Silua: thời gian bắt đầu cách nay 443 triệu năm, kết thúc cách nay 416 triệu năm
O	Kỷ Ocdovic: thời gian bắt đầu cách nay 488 triệu năm, kết thúc cách nay 443 triệu năm
Є	Kỷ Cambri: thời gian bắt đầu cách nay 542 đến 570 triệu năm, kết thúc cách nay 488 triệu năm
Kz	Nguyên đại Tân sinh (bao gồm 3 kỷ: Đệ Tứ, Neogen và Paleogen).
Mz	Nguyên đại Trung sinh (bao gồm 3 kỷ: Trias, Jura, Kreta).
Pz	Nguyên đại Cổ sinh (bao gồm 6 kỷ: Cambri, Ocdovic, Silua, Devon, Carbon, Pecmi).

**BẢNG KÝ HIỆU CÁC PHÂN VỊ ĐỊA TẦNG
TRÊN CAO NGUYÊN ĐÁ ĐỒNG VĂN**

Ký hiệu	Diễn giải
Q	Hệ Đệ Tứ không phân chia
T _{1hn}	Hệ Trias - Thống hạ, Hệ tầng Hồng Ngải
T _{1sh}	Hệ Trias - Thống hạ, Hệ tầng Sông Hiến
P _{3đđ}	Hệ Pecmi - Thống thượng, Hệ tầng Đồng Đăng
C - P _{bs}	Hệ Carbon - Hệ Pecmi không phân chia, Hệ tầng Bắc Sơn
C _{1ln}	Hệ Carbon - Thống hạ, hệ tầng Lũng Nậm
D _{3tt}	Hệ Devon - Thống thượng, Hệ tầng Tốc Tác
D _{1-2sp}	Hệ Devon - Thống hạ, thống trung, Hệ tầng Si Phai
D _{1ml}	Hệ Devon - Thống hạ, Hệ tầng Ma Lé
D _{1bb}	Hệ Devon - Thống hạ, Hệ tầng Bắc Bun
D _{1sk}	Hệ Devon - Thống hạ, Hệ tầng Si ka
O _{1lx}	Hệ Ocdovic - Thống hạ, hệ tầng Lutxia
Є _{3cp}	Hệ Cambri - Thống thượng, Hệ tầng Chang Pung

MỞ ĐẦU

Du lịch là ngành kinh tế quan trọng, được ví như ngành “công nghiệp không khói” mang lại lợi ích cho nhiều quốc gia. Cùng với xu hướng tăng cường phát triển du lịch trên thế giới, trong những năm gần đây, Việt Nam đã quan tâm phát triển du lịch dựa trên các tiềm năng du lịch sẵn có nhằm góp phần nâng cao đời sống và tăng thu nhập quốc dân.

Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam đã xác định du lịch sinh thái là một trong những loại hình du lịch được ưu tiên phát triển, vì đây là loại hình du lịch thân thiện với môi trường, đóng góp tích cực cho bảo tồn và phát triển bền vững nói chung, phát triển cộng đồng địa phương nói riêng, đặc biệt ở các vùng có tiềm năng phát triển du lịch nhưng còn khó khăn trong phát triển kinh tế - xã hội.

Hà Giang là một tỉnh miền núi phía bắc của Tổ quốc - một trong những khu vực có địa hình phức tạp, có vị trí chiến lược quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội, an ninh quốc phòng. Hà Giang là một vùng đất có tiềm năng rất lớn về du lịch, đặc biệt đối với phát triển các loại hình du lịch sinh thái, như: du lịch tham quan nghỉ dưỡng, du lịch mạo hiểm, du lịch cộng đồng...

Cao nguyên đá Đồng Văn nằm ở phía bắc tỉnh Hà Giang, ở độ cao trung bình trên 1.000m so với mực nước biển, có diện tích gần 2.356km² thuộc địa bàn 4 huyện: Quản Bạ, Yên Minh, Đồng Văn và Mèo Vạc. Đây là một trong những vùng đá vôi đặc biệt nhất cả nước, chứa đựng những dấu ấn tiêu biểu về lịch sử phát triển của vỏ trái đất. Cao nguyên Đồng Văn có tới 80% diện lộ đá vôi, được tạo thành từ những điều kiện môi trường khác nhau và trải qua các giai đoạn phát triển địa chất - địa mạo kéo dài hàng trăm triệu năm. Các giá trị nổi bật của cao nguyên đá Đồng Văn là: